

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., 1/2 an
9 fr., 1/4 an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
SĂMBĂTĂ.

Unirea

Inserțiuni:

Un gir garment:
oală 14 fl., a doua
oală 12 fl., a treia
oală 10 fl.

Tot ce privește feaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVII

Blaj, 16 Februarie 1907.

Numărul 6.

Al doilea proces de presă al Unirei.

Luni s'a pertractat la curtea cu jurați din Cluj al doilea proces de presă al Unirei. Cel acuzat era de data asta părintele *Simeon Zehan* din Breț.

În nrl 23 din 2 Iunie a. tr. sub titlul „Școalele naționalităților,” pâr. Zehan polemisa cu un infocat inspector, de școale din Deva, cutare Szabó Elemér, care scrisese în „Néptanítók lapja” contra școalelor noastre populare. Se schimbasesc guvernul, venise la resortul cultelor contele Apponyi, și cum la noi meritele se câștigă mai ales de pe spinarea naționalităților, dnul inspector, și-a sufocat mâinile și dai pe școalele valahilor: sdrobite și magiarizate. Părintele Zehan, mai mult amărit contra acelor scrise în o foaie oficioasă, se întreabă, că oare pentru cazul când propunerile dlui Szabó ar fi traduse în faptă, mai e conștient să susținem pe banii noștri școale, cari nu mai servesc scopurilor culturale românești, și lasă să se vadă gândul la care a

ajuns dea, că în cazul acesta mai bine să le închidem.

Procurorul, poate inspirat de vre-un binevoitor a pâr. Zehan, — află în acest articol agitație contra naționalității magiare și-l trage în cercetare. Articolul acesta a fost de altcum primul, asupra căruia am fost și noi întrebați, cum însă era iscălit, nu ni-s'a cerut, decât să spunem, unde e domiciliat scriitorul lui. Noi am fost scoși de sub acuză.

La pertractarea finală părintele Zehan a fost aflat nevinovat și achitat.

* * *

Reproducem partea esențială a articolului din cestiune.

În „Néptanítók Lapja”, organul ministerului de culte și instrucțiunea publică Nr. 20. dela 17 Maiu a. c. un anumit Szabó Elemér din Deva sub titlul: „Nemzetiségi iskoláink rendezése” suleveză din nou cestiunea școlilor noastre și din incidentul, că resortul cultelor a ajuns în mâna unui politician, ca Apponyi Albert, își exprimă speranța, că și cestiunea școalelor naționalităților se va duce la, acum în sensul aspirațiilor naționale magiare.

Dacă articolul dlui Szabó nu s'ar referi în mod special la noi la români, și dacă nu l-ar ilustra într'un mod de tot fals, comparând școlile magiare din România cu școlile românești dela noi, poate că aș fi tăcut, însă

văzând cât de tendențios și unilateral este d-sa în această scriere, nu pot ca să nu reflectez.

Noi jertfim milioane pentru creșterea învățătorilor noștri și susținerea școalelor noastre populare. După împrejurări ne ridicăm edificii școlare corâspunzătoare și pentru limba magiară și învățarea ei din partea elevilor punem cel mai mare pond. Manuale contrare statului nu folosim și ne conformăm întru toate legilor școlare existente și ordinațiilor emanate dela auctoritățile noastre superioare competente. În schimb însă pentru acestea jertfe pretindem, ca școlile noastre să-și păstreze caracterul lor românesc cu limba de propunere românească, pe învățători să ni-i deie preparandiile noastre și tot acolo să se și cualifice pentru oficiile lor, având numai să arete că sunt destoinici în de ajuns și pentru propunerea limbii magiare

Dar iată ce pretinde dl Szabó Elemér: Nici mai mult, nici mai puțin, fără ca fiecare învățător de pe teritoriul statului magiar să se numească: „magyar tanító,” iar numirea de român, slovac etc. să fie exclusă, și cel mult dacă lângă numirea de magyar tanító mai adauge caracterul confesiunii, căreia aparține, adică gr.-cat., gr.-ort. etc. Apoi limba de propunere în preparandii și în școalele populare să fie cea magiară, iar cea maternă să se restringă la anumite oare pe săptămână și în fine, ca susceperea la cursurile preparandiale ale naționalităților să se facă de către inspectorii școlari regesti, și examenul de cualificațiune să-l depună în

FOIȚĂ.

În clasa cultă.

— povestire originală, scrisă pentru „Unirea”
de Ioan Agârbicean. —

(Continuare.)

După doi ani de universitate, când tatăl său i-a spus că nu-l mai poate ajuta cu nimic, Barbu nu se măhnii de loc, ci dimpotrivă-i părea bine c'a venit la mijloc bătrânul, ca hotărîrea ce și-a luat-o încă din anul trecut să rămână neclintită.

În orașul mai apropiat de satul lor sunt cinci avocați de român. Barbu la două zile era în cancelaria unuia. Pân' la la începutul lui Septemvrie nădăjduia să-și adune banii pentru înscriere, iar de studiat avea cărți și notițe dela cursuri, va învăța în timpul liber. Nici la universitate nu făcea altcum în anul din urmă și examenul l-a dat strălucit.

Și o viață nouă simțea că se va începe acum pentru dânsul! În odaia lui curată, la fereasta căreia un pâr înalt își tremură

frunzele netede într'un șopot nedeslușit, în cea dintâi sară ce-și petrecea aci, i-se părea c-a dat peste el un noroc, la care n'ar fi visat niciodată. În sfârșit o locuință, unde poți deschide fereastra, și poți sorbi aerul curat, proaspăt înrouat par'că de tinereță. Curtea largă e așa de liniștită, numai pomii își lasă umbrele ușoare pe nisipul luminat de lună. Zgomotul de-afară scade merou, și lui Barbu i-se pare că-i acasă la ei, în paza curată a părinților. Aici în sfârșit va putea să lucreze, așa cum îl trage pe el inima, aici, după muncă, va putea ieși să tragă niște preumblări ca acelea, încât venind acasă, să se poată apuca din nou de studiat.

Împrejurimile nu le cunoștea încă bine, dar erau păduri bătrâne, în zări se înălțau munții vineți, și drămurile șerpuiau albe printre fânațe și lanuri. Nu-i cine și ce oraș mare, dar Barbu era sătul până'n gât de orașele mari. Nu-s mulți români nici aici, dar tot sunt, așa ca să ai cu cine schimba o vorbă, ori cui să-ți spui păsurile tale. O, da, aici sunt destui oameni tineri, cari vor socoti dimpreună cu el de prostie viața ce-o ducea la universitate Iuliu Popescu, de pildă.

Adormise cu gândurile celea mai frumoase, și când se deșteptă, soarele-i bătea în geamuri. Se îmbracă grăbit, făcându-și

mustrări că a putut să doarmă atâta, și se gândea la noul șef, domnul avocat Munteanu, pe care nici nu l-a văzut bine, pân'acum, Dar numele-i era frumos. Și ca un copil, Barbu se cugeta voios, cum va putea zice de aici în colo domnule Munteanu, — în locul atâtor nume străine, în cari își rupea limba, până acuma.

Odaia lui era lângă cancelaria avocatului. Locuia aici, să poată fi la îndemână, — mâncarea însă o luă la birt. În dimineața cea dintâiu Barbu nici n'a luat dejunul, ci merse ată în cancelarie, unde găsi aceleași protocoale și hârtii, cari îi erau așa de bine cunoscute. Privi odată în jur, la dulapuri, la cărți, apoi se așeză la masă să facă rând. I-se părea că ar și putea începe să lucreze, dar totuș așteptă să vadă odată porneala ce va face-o dl Munteanu.

Acesta veni în curând.

„A, domnule Barbu, te-ai și sculat. Uite, nici n'am băgat aseară de seamă posta aceasta. Te rog desfă-o, mi-se pare că sunt afaceri urgente.”

Și fără să-i mai zică o vorbă, se așeză pe un scaun cu spetează, fumând din țigara de frunze, pe care-o ținea în degetele îngâlbinate de fum.

intea unei comisiuni regnicolare, designată anume spre acest scop.

Când am cetit acestea, m'am alterat adânc în sufletul meu și mi-am pus întrebarea că oare ar fi cu puțință un atare lucru? Combinând lucrul, am tras concluziunea. Dupace limbă de comandă și teritor vama independent nu s'au putut obține de sus, iarăș noi naționalitățile avem să fim date pradă molochului de magiarizare, noi suntem mai slabi și mai ușor pot să ne sugrume. Lupta oferită o vom primi, și dacă mai debili fiind, vom succumbă, cel puțin istoria, martora timpurilor, va spune urmașilor noștri, că ni-am făcut destul datorinții. Întâmplându-se atare lucru, oare consult ar fi să mai susținem preparandii și să jertfim atâta pentru ridicarea de școli populare și susținerea lor? Zic că nu, ci atunci se abținem cu totul și deodată de ele.

Credem tare însă, că cei chemați și cei buni ai noștri, ca totdeauna așa și acum, vor sări întru apărarea sfintei noastre cauze, gata fiind și noi a le urma în luptă până la extrem; iar Provedința divină, care de atâtea ori ni-a ocrotit și nu ni-a lăsat să perim nici de data aceasta nu ne va lăsa.

* * *

Asupra pertractării finale am primit următoarele șire:

„Astăzi s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Cluj, procesul de presă intentat pentru articolul de fond publicat în nrul 23 din anul trecut al foii noastre, a cărui titlu este: „Școalele naționalităților“. Acest articol fiind iscălit de preotul nostru din Brețc Simeon Zehan, dsa a fost tras la răspundere înaintea barei judecătorești. Constituindu-se juriul după regulament și după ce s'a cetit

articolul incriminat în traducere autentică ungurească, s'a dat cuvântul substitutului de procuror Dr. Dorgó Gábor, care cere condamnarea acuzatului printr'o vorbire slabă și lipsită de ori ce temeiu. După ce acesta și-a terminat acuza, se scoală tinerul și energicul avocat român din Cluj Dr. Iuliu Pordea, și ține o vorbire de apărare clasică, plină de argumente din dreptul universal și din scriitorii mai renumiți de dreptul internațional și morala generală. Procurorul este zdrobit din însăși aserțiunile sale. Pe fețele publicului, deși în mare parte străin, se vede o satisfacțiune cu acest minunat pledoar.

În fine se stabilește textul întrebării, ce este a se pune juraților, care este unica întrebare: Vinovat este acuzatul de ațitare a românilor contra magiarilor sau ba? Apoi jurații și juzii se retrag, ca să se consfătuiescă, și revenind iarăși în sală, acuzatul este poftit afară pe câteva minute, când apoi rechemat fiind, președintele tribunalului Br. Rudnyánszky, îi anunță sentința, cum că este achitat. În publicul român, bucuria este mare, dar cu atât mai mare fu a acuzatului, care deducând din procesele de mai înainte, se așteptă și dânsul la o pedeapsă deși nu așa mare, dar totuși că se iasă necondamnat nu se cugetă.

Sunt sigur, că merit de căpetenie în această achitare a avut persoana avocatului Dr. Pordea, care prin vorbirea sa de apărare a nimicit toate argumentele procurorului și-a stors verdictul de achitare din mâna tribunalului, care cu câteva zile mai înainte fusese așa de riguros față cu dnul Moldovan dela „Orizontul.“

* * *

Ne bucurăm și noi de acest rezultat. Un verdict afirmativ al juraților ar fi în-

greunat și poziția noastră și ne-ar fi împedecat poate mult în activitatea noastră pentru înaintarea bisericii și neamului pe calea progresului. Felicităm pe amicul nostru și-l îndemnăm să nu lase a fi înfricat în ajungerea scopurilor, ce le urmărește, ca un adevărat și vrednic preot român unit.

Mereu înainte!

Rânduiala evangeliilor. — În unul din numerii trecuți pâr. Turdean se plânge, că preoții dela sate nu țin samă de chipul cum se urmează cu cetitul evangeliilor în duminicile de peste an, și astfel se întâmplă, că în trei comune se cetesc trei evangeliile diferite.

La aceasta observă un cetitor, că ar fi bine, dacă cu începerea fiecărei an s'ar publică un îndreptar bisericesc anume întocmit, care să cuprindă mersul serviciului divin peste întreg anul, bună oară cum se face aceasta la ruteni.

Aflăm și noi că acest îndreptar ar fi bun, mai ales pentru preoții, cari n'au timp să se uite câteva clipite în cărțile corali, înainte de a începe sf. Slujbă, dar nu credem, că chestia evangeliilor de pildă, poate să deie atâta de gândit preoților. În Evangeliile cele nouă, de cari sunt acum pretutindenea aproape, este la sfârșit un feliu de îndreptar foarte comod și ușor de urmat. La fiecare an e însemnată ziua Paștilor, și după această zi e socotită pe fiecare Duminică: ce evanghelie se cetește la mâncat și ce la liturgie, ce apostol și care vers e de rând. Dacă un preot le știe acestea, nu mai poate fi vorba de greșeli și confuzii, numai cât poftescă cu toții a mai lăsa din nepăsarea, care e primejdioasă, dacă se înrădăcează.

Barbu desfăcu scrisorile, și încep să cetească repede, ca și când ar luneca pe-o apă. Când ajunge pe la mijloc domnul Munteanu îi făcu semn să lase, că știe ce urmează, și „să deie după cealaltă hârtie.“ Barbu da, cu aceeaș ușurință, și la a doua și la a treia, până le isprăvi pe toate. Eră un proces mărișor, și Munteanu își încruntă sprâncenele. Nu eră ușor, cum gândise la început, ci dimpotrivă „se încurcau itele tot mai al dracului,“ cum spunea dumnia lui.

Eră un om trecut peste jumătatea vieții, negricios, cu niște ochi foarte mici și scilpicioși. Ochii aceștia nu i-au prea plăcut lui Barbu, mai ales acum văzându-i mănioși, — dar în sfârșit ce are el cu ochii cuiva?

„Asta vezi! Dupăce bați doi ani de zile toate drumurile și scrii pân'ți se lungesc degetele, îl pune dracul pe unul din erezii de se trezește din morți! Acum pune-te Dta și capacitează pe un mort, că nu mai are nici un drept la avere. Culmea prostii și totuș trebuie să se facă!“ Și Munteanu aruncă o privire chiorășe, plină de răs și de răutate, spre Barbu. Nezmintit, n'a fost pentru Ilie privirea aceea, ci izvorise așa din gândul procesului — din sufletul avocatului. Dar Barbu își întoarse repede capul și se uită, clipind din ochi, când la un protocol când la un dulap, până ce în sfârșit își opri privirea pe masa de scris de-asupra hârtiilor. Munteanu risfea printre dinți silabe din cuvinte ce și le spunea și ieși, și sloboziă fum greu, ce plutea alb în lumina din casă.

— „Dacă s'a adevărit odată c'a murit, dac'au jurat martorii și s'a adus și adevărință oficial despre cazul de moarte, atunci l-o luat mama dracului pe ce-l de-o înviat. Ei dar iac'asa! Nu stă lumea dintr'un proces.“ Și

el se scoală de pe scaun și se apropie de masa unde stă Ilie.

— „Dta doi ani ai strâmb capitală, încheiați doi ani?“

— Da, domnule avocat. Anul trecut și celalalt.

Munteanu își ridică fruntea cu sprâncene cu tot:

— Și nu ți-a fost prea greu să stai atâta?

— Nu dle Muntean. Pentruce să-mi fie greu?

— Înțeleg dar. Ai avut bursă, așa patru cincisute, ai?

— Nici un filer dle avocat. M-am ajutat de-acasă!

— Iată-iată, s'a ajutat de-acasă! D'apoi ți-au putut trimite sute pe an părinții?

— Vezi că mie nu mi-au trebuit sute de-acasă. Mai câștigam și eu, că, slavă domnului, am mână harnică.

Munteanu își opri, fără voie, ochii la mâinile lui Barbu, înguste, lungurețe, albe. Părea că-i place să privească la ceva așa de fin.

— „Adeca ai scris și acolo, vei fi dat cu scrisul“ zice el venindu-i în ochii mici aceeaș undă de răs, ce par'că izvoră din ființa lui prea sănătoasă.

Barbu clipi din nou din ochi, și acum rămase cu ei la hârtiile de pe masă. Nu și-i mai ridică. Munteanu cercetă puțin dosarele, apoi îi zise, de departe:

— „De-acasă nu cred că vei fi primit mult ajutor.“ Erău drepte cuvintele avocatului, știa Barbu că așa este, dar în glasul în care i-le-a spus eră ceva, ce mai întâi a făcut să se urce o undă de roșată în obraji lui Ilie, la vorbele unui om. Poate că isvoră

felul acela de a roști cuvintele iarăș din ființa prea sănătoasă a lui Muntean, dar totuș i-au făcut rău vorbele acestea.

Ceră în grabă scrisorile mai urgente și se apucă de lucru. Nici nu băgă de seamă, cum a trecut ziua până la amiază N-a scris de mult în cancelarie și-i eră par'că de scârțăit acela repede al condeului. În înșirarea grabnică a literilor nitase de Munteanu, de cancelaria unde e acum, se simția numai dorința aceea de mai înainte, când scria în capitală, să termine cât mai îngrabă.

Prânzul și-l luă între fețe necunoscute, cari nici, nu băgă de seamă, cum îl priveau de curioși. Înzădar își băteau capul să afle că cine-i, și câte unul, din cei patru tineri, se frecau la frunte ca și când ar fi voit să-și aducă aminte. Dar nu-i nimic! Poate e un „provincial,“ vre-un scriitorăș dintr'o cancelarie notarială dela sate.

Barbu, fără să-i iee în seamă, ieși afară și încep să rătăcească prin oraș. A mai fost el aici de câteva ori, când eră mai mic, dar atunci abia a putut să-și însemne câte ceva. Abia acum poate să vadă că într'adevăr orașul eră destul de frumos, cu zidiri nouă, mari, cu străzi, unele destul de regulate. Dar cei plăcea mai mult erau ulițele liniștite, umbrite de acatii și platani de pe margini. O pardosală de piatră tare, lucie ca cremenea, pătrată se întindea pe străzile mai mari. Firmele prăvăliilor, se înțelege, că'n toată țara aceasta, erău ungurești, cu un Con, Adolf ori Morit la sfârșit. Dar pe drum, printre nădrăgarii străini, se amestecau și țărani de ai noștri, cu cămașa albă, țărance cu iile înflorite, curate, — cum vin oamenii noștri la oraș.

Promenada, „aleia“ cum i-se zicea aici, eră la un capăt al orașului, în față cu dea-

REVISTE.

Ungaria. Congresul catolic din anul acesta se va ține în Pécs. Episcopul contele *Iuliu Zichy* a încredințat pe canonicul său *Wurster* să înceapă lucrările pregătitoare.

Sâmbătă a vorbit în Casa magnaților episcopul dela Alba-Regală Dr. *Ottocar Prohászka*. A urgit cauza congruei și a autonomiei catolice. A pretins ca Slovacilor să li-se concedă, ca cel puțin în școlile elementare să fie instruiți în limba maternă. A vorbit și în interesul învățătorilor confesionali.

Austria. Pe când popoarele Austriei se pregătesc pentru alegerile ce se vor face pe baza noului drept electoral, acela care are foarte mari merite că s'a scris în cartea legilor acest drept electoral, Dr. *Carol Lueger*, e bolnav, și în pat a trebuit să primească vestea despre distincțiunea ce a căpătat-o ca recunoștință pentru munca săvârșită în favorul votului universal, egal, secret și liber. Știrile mai nouă spun, că acum se simte mai bine.

Franța. Se crede, că după circulara din urmă a episcopilor, în carea se statorîa modalitatea con-

tractelor pentru luarea în folosință a bisericilor, guvernul va vedea lipsa de a se împacă cât de cât cu biserica, și nu va pune piedeci contractelor făcute după instrucțiunile date de corul episcopesc. Dar se vede, că guvernul nu vrea pacea, el nu numai că nu recunoaște ierarhia și imunitatea averilor bisericesti, dar vrea se facă iluzorii și contractele ce s'ar încheia cu privire la folosința edificiilor bisericesti. În circulara ministrului *Briand* se cere, că de câteori se schimbă parohul dela o biserică, să se facă contract nou, și așa comuna politică să se poată jucă cu biserica cum îi place, pe episcopi nu-i recunoaște de loc. După cum spun „*Osservatore Romano*“ și „*Corriere della Sera*“ Vaticanul a interzis episcopilor încheierea contractelor, după cum le cere acestea guvernul în enciclica lui *Briand*; oficios nu se știe încă nimica.

Germania. Din campania electorală Centrul a ieșit cu 110, conservativii uniți cu 107 deputați. Acestea două sunt celea mai puternice partide, lângă ele stau liberalii, cari însă aparțin multor „fracțiuni.“ Cine va fi președintele noii camere, e o chestie tare mult ventilată prin jurnale. Cancelarul *Bülow* s'a silit mult să dobândească

o majoritate liberală în dietă, aceasta nu i-a succes, dar totuș ar vrea să aibă cel puțin pe președintele dietei dintre liberali. În sesiunea trecută președintele a fost din centru, contele *Ballestrem*. Poate că lui *Bülow* să nu i-se împlinescă nici dorința aceasta, și așa să ajungă președinte iar din centru, al cărui candidat pentru postul acesta e baronul *Hertling*. De altfel după cum se svonește, *Bülow* nu mai vrea să aibă pe lângă sine centrul, ci pe conservativi și liberali, cari — unindu-se toate „fracțiunile“ — dau majoritate absolută.

Rusia. Încă în primăvara anului trecut se svonia, că s'ar fi făcut pași la guvernul rusesc, să nu se mai amestece în afacerile interne ale bisericii naționale rusești, și să se îndestulească cu favorizarea bisericii rusești și asigurarea privilegiilor acestei biserici. Atunci eră vorbă de reforme mari, cari vrea să le introducă în biserică sinodul. Acum se vestește din Petersburg, că procuratorul suprem al „sfântului sinod“ ar fi dat o reprezentățiune în direcția aceasta la consiliul de ministrii.

În aceasta cere sprijinul guvernului față de preoții greco-orientali rusești, al căror credincioși în urma edictului de tolerență din

lurile mari, împădurite. Peste zi sunt puțini cari stau pe scaunele văpsite, dar sara, furnică lumea împestrită. Dar nu-i nimic, căci pădurea-i aproape, și cel ce dorește liniște n'are decât să între, — pe căile largi ale ei. Lui Barbu îi plăcurea toate, și plănuiă, să vină cât de des pe aici. Sub vre-un stejar bătrân, la marginea pădurii, putea să învețe în toată tihna.

Dup'amiaza îi trecu tot așa de'ngrabă. Dar colo, după ojina cea bună, ridicându-și capul de pe scrisori, văzu că din casa din față, ieasă o doamnă ș'o domnișoară, cu umbreluțele, unul roza și altul alb, cumu-i aripa de zăpadă a unui fluturaș. — aruncă așa un ochiu spre cancelarie, și apoi trec spre porțiță.

(Va urma).

Chestii contimporane.

VI.

Unele puncte de mănecare în apologia creștină.

(Continuare).

IV. *Trupul și sufletul omului. Darwinism, evolutionism.* În „Păstorul Sufletesc“ nrul din Octomvrie 1906 s'a publică o disertație a dlui V. Criste, preot, făcută după mai mulți autori renumiți, despre om. În această lucrare primitivă, după părerea unora, se combat părerile materialistilor despre om, timbrându-se toată sistemă cu următoarea sentință: „o filozofie, ca aceasta, e deamănă de fiarele sălbatice, pentru cari nu există altceva, decât cele ce pot încrunta ele cu unghiile și spintecă cu dinții“ (P. S. p. 519).

Puțin e aceasta în sine, dar la acest puțin se reduce tot, ce s'a scris acum la noi pe tema aeeasta.

De fapt, întrebarea: *cine ești?* (Ioan 1. 19.) e o problemă, de care se ocupă toate științele, toată filozofia, sistemele religioase, teoria, interesele practice. Tu cine ești? Eu sunt om. Ce-i omul? Omul e „animal rational“: un compus din trup și din suflet, și ca atare: făptura lui Dumnezeu. Prin urmare trei trebuie aici privite: trupul, sufletul și relațiunea lui, în origine, cu Dumnezeu.

1. Ce privește trupul omului, se naște întrebarea: cum își are acela originea? Facerea omului din Geneză numai atâtă spune, că în oare care chip e făptura lui Dumnezeu, dar în ce chip? e chestia științelor naturale. Iar în științe sunt două teorii principale, referitor la toate speciile existente ale animalelor. Una e teoria veche Linneé—Cuvier, care pentru toate speciile presupune un *act separat al creațiunei*; alta e mai nouă, a evoluției, care crede, că familiile, speciile și genurile animalelor s'au desvoltat gradat una din alta. Ateistii apoi aici așa raționează: în catena evoluției speciilor ajungem la un grad primitiv al evoluției, la specia minimă, la cea dintâi plază viețuitoare, care dela sine a căpătat viață, nefiind înaintea ei, decât numai materia anorganică, eternă. Aceasta concluziune evident, că e falsă. Aici să trece de pe terenul științelor naturale pe acela al filozofiei, se face din fizică, metafizică. Dar e vorba, că între marginile istoriei naturale, și conform unei rațiuni teologice, evoluționismul se poate primi, și mai puțină dificultate face în privința acesteia sfânta Scriptură, căci exaameronul lui Moaisă numai în înțeles verbal nu se poate explica.

Carol Darwin a fost acela, care în an. 1871. în opul său: „*Descendența omului și selecțiunea*“ mai întâi a aplicat teoria evoluției și genului uman, zicând, că omul s'a scoboară din un strămoș, a cărui ramură este omul deoparte și moimele de altă. În genere religiunea n'ar avea nimic contra, dacă s'ar putea dovedi; prin aceasta omul tot nu s'ar degradă la rangul unui dobitoc. căci el are suflet, parte spirituală. S'a aflat învățat catolic, care a conces, că Dumnezeu a putut suflă spirit în făptură animală, ridicându-l prin aceasta la demnitatea de om (Mivart). Dar cel mai competent pe terenul acesta a fost și este de sigur renumitul pater iezuit *Erich Vasmann*. Acesta în luna lui Decemvrie an. 1906. a ținut în München o conferință, în care a spus cuvinte pentru mare însămnătate în chestia evoluției. Din cele referate de foi despre conferința lui aflu, că nu a zis acolo cu nimic mai mult, decât ce a scris deja în cartea sa, apărută în 1904: „*Die moderne Biologie und die Entwicklungstheorie*“ (Freiburg, Herder). *Wasmann* primește evoluția și crede că aici e vorbă de o luptă între două teorii, cum a fost acum 350 ani luptă între sistema ptolomaică și kopernikană, și precum atunci a învins aceasta din urmă, așa va avea să biruiască acum teoria evoluției asupra a cea a statorniciei (op. cit. p. 169). Trebuie să primim evoluția, dar numai în cadrul științelor naturale: filozofie nu facem din ea, prin urmare ateistii nu câștigă nimic prin aceasta. Iar ce privește pe om, acela nu poate fi cuprins în seria evoluției cunoscute până acum; zoologia singură nici nu e competentă să decidă în chestia aceasta, căci omul are și suflet, o substanță spirituală, prin care se deosebește de toate celealalte

anul trecut, s'au întors în sinul bisericii catolice și așa ei au rămas fără credincioși.

Budapesta. Evenimentele zilelor din urmă sunt oglinda murdăriei și a corupției guvernului de acum. — Inscenatrul Polonyi a căzut, dar căderea lui să vede a fi desastroasă pentru coaliție.

Procesul Polonyi—Lengyel a dat naștere la o nouă desvălire: dela curtea de compturi au dispărut mai multe documente de mare valoare politică. Hoțul e Hajdu Gyula funcționar la curtea de compturi. Amanuntele furtului sunt următoarele:

Lengyel, în urma procesului cu Poloyi, publica-se în ziarul „A nap” un apel ca toți cei ce dispun de ceva documente relativ la procesele sale cu Polonyi să binevoiască să i-le pună la dispoziție. În urma acesteia Hajdu se prezentează cu documentele ce le-a luat și le predăse lui Lengyel spre studiere. Lengyel a fotografiat documentele, ca să aibă o copie fidelă de pe ele. Într'aceea să descopere furtul documentelor. Să mobilizează toată poliția din capitală și în urma unei cercetări scurte iasă la iveală că păcătosul e Hajdu Gyula.

Dosarele cuprind date de mare valoare politică. Referitor la aceasta

zice „Az Ujság” actul ce s'a găsit la Hajdu, e un contract, ce l-a legat actualul guvern coaliționist cu Méray-Horváth Károly, contract, prin care guvernul se obligă să-i plătească suma de o sută de mii de coroane în cinci rate anuale de câte douăzeci de mii de coroane, drept răsplată pentru serviciile, ce le-a adus Méray-Horváth în interesul aplanării conflictului între coaliție și guvernul lui Fejérváry. Curtea de Compturi a dificultat aceste sume și a rugat ministerul de comerț, să-i dea explicații. Guvernul a stăruit asupra plății, dar a invocat un motiv nou: sumele aceste se dau lui Méray-Horváth pentru o călătorie de studii sociologice. Curtea de Compturi n'a găsit nici acest motiv destul de plausibil. În buzunarul lui Hajdu, anexat la dosar, s'a mai găsit și o scrisoare adresată de Kossuth — Curții de Compturi.

Lengyel a făcut copii fotografice despre opt acte oficiale. Dintre aceste unele se refer la aceeași chestiune. Intre aceste acte, fotografia e de Lengyel, e și consemnarea subvențiilor acordate de ministerul Fejérváry ziarelor ungurești. A ajuns în mâinile lui Lengyel și o consemnare de subvenții acordate de actualul guvern.

MAINOU.

Alegerea de deputat săvârșită la Bocșa Joi, s'a terminat cu căderea candidatului național d-nul Dr. Valer Brăniște, a fost ales ovreiuul Weisz Iulian cu majoritate de 526 voturi. La alegere au luat parte 1 jurist italian și 3 germani, cari de sigur vor duce frumoase impresii.

Nro. 4—1907.

CONVOCARE.

„Reuniunea femeilor române gr. cat. din Blaj” își ține

Adunarea generală

Duminică în 24 Februarie 1907 la 3 oare după amiază în localul Căminei române din loc. la care sunt prin aceasta invitați toți membrii și binevoitorii Reuniunii.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul Comitetului.
3. Raportul Comisiunii despre rațiunile anului 1906.
4. Alegerea comisiunilor: a) pentru cenzurarea raportului de sub 2. b) pentru cenzurarea rațiunilor de pe 1906 și c) pentru luarea de membrii noi și încasarea taxelor dela membrii vechi.
5. Rapoartele comisiunilor.
6. Eventuale propuneri.
7. Alegerea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Blaj din sedința Comitetului ținută în 4 Februar 1907.

Elena Nestor,
presidentă.

Octavian Prie,
secretar.

animale, cel mult atâta poate zice știința de azi, că despre originea omului nu e în stare să spună nimic (op. cit. 275 urm. 294 urm.)

2. Referitor la *sufletul omului*, astăzi negarea totală a aceluia și explicarea operațiunilor spirituale (intelectuale, voința liberă) a omului din atomii creierilor — a trecut la cei de veci. Actualismul lui Wundt, care zice, că ce cunoaștem din suflet sunt numai *acțiunile* aceluia, dar despre existența sufletului, ca substanță, nu știm nimic, — asemenea dă înapoi. Un curent nou să simte împotriva lui Wundt (Rehmke, Wechselwirkung u. Parallelismus; Die Seele des Menschen; Möbius, Die Hoffnungslosigkeit aller Psychologie; Skribanowitz, Wilhelm Wundt's Voluntarismus). Intre alții, Rehmke, însumă un mare progres, când învață, că sufletul e o ființă singulară (Einzelweisen), simplă, nematerială (unkörperlich). — Așa sperăm, că științele omenesti vor ajunge odată la scopul lor, care în ultima analiză e cel mai mare ideal al geniului scrutător, nu numai regulă morală: la cunoașterea de sine.

Nicolae O. Brînzău.

O lămurire.

Mă bucur de răspunsul dlui Muntean, dar țin de reflectat următoarele.

Articolul meu „știință și credință” nu a fost direct răspuns d-sale; a fost luat în plan înainte de a apărea „glosele” și cugetele d-sale; acestea au fost numai ocazie, pentru a da și un interes concret tratatelor mele, pentru aceea le-am turnat în formă de epis-

tolă (în care — firește — se iscălește omul numai cu numele de botez, dar putea să se știe de mai înainte numele întreg, nu numai „dl Nicolae”). Prin urmare nu mă poate acuza dlui M., că ași călări pe un subiect străin, când nici n'am dorit să călăresc pe dsa.

Principiile d-sale — cugetările — dlui M. și aserțiunile din „glose” nu sunt în relație *premiselor și a consecințelor*, deci se pot primi unele fără altele.

Cinstesc *convingerea adevărată* și mai tare *tendința curată*. Și eu sum de părerea, că trebuie să discutăm și să clarificăm între noi chestiile religiunii, cari nu numai subiective, dar și obiective, ating direct fericirea fiecărui om. Doar bine zice Înțeleptul din Test. V.: *Dumnezeu a lăsat lumea disputelor omenesti, iar Mântuitorul ne învață: dreptatea vă va izbăvi pe voi!*

Eu cu deamănuntul nu mă ocup de *invățătura Darwinistilor*. În articolul, de care-i vorba, am pus în vedere o refutoare la tema aceea. Asta din partea mea va fi numai *ad instar notae marginalis*, în comunicatul despre „unele puncte de mănecare”; sperez însă, că se vor afla și în tabăra mea specialiști, cari nu vor rămâne datori darwinistilor noștri.

Dl M. ne spune, că și prin darwinism ajungi la *idea lui Dumnezeu*; îi doresc succese multe, și eu voi fi cel dintâi, care-i va gratula. Nu înțeleg însă, cum s'ar putea asta, când știm, că darwinismul azi e o sistemă *pur materialistică*, unde nu este altă dumnezeire, decât aceea a monismului, *treimea*, despre care ne povestește Häckel în „*Monismus*” (1893. ed. 2. p. 35.) Din acestea, precum și din tonul creștinesc, în care scrie „răspunsul”,

trebuie să bănuiesc, că nu am de lucru cu un adversar adevărat, numai cu unul, care cochetează cu darwinistii, fiindcă nu-i cunoaște pe deplin. Pentru aceea îi îndemn cu tot dragul pe dl Muntean, să studieze mai departe darwinismul, și dacă va purcede cu toată critica, dacă nu va avea de dascăl numai pe *Somlyó Bódog*, dacă nu se va lăsa încântat de dialectica lui *Böhm Károly* (al cărui adept eram cândva și eu), dacă nu va fi *unilateral*, atunci îl asigur, că se va desiluziona cu totul de darwinism, se va risipi toată negura, ce-l încunjură încă, pe terenul teismului și se va dărâma oricare părete, ce este încă între noi.

Pentru a-și recăstiga pacea sufletească, îi recomand cartea: „*Diadalmas világnézet*” de Prohászka (ed. 2. 1906.) Și asta e lucru *serios*; despre Compt știm, că a nebulit, iar Littré s'a întors, pe patul de moarte!*) Brunetiére însă și alții încă la vreme s'au întors la religia, în care au fost botezați. În speranța aceasta salut și pe dl Victor M. Muntean.

Budapesta, 5 Februarie n. 1907.

Nicolae O. Brînzău,
teol. universitar.

*) *Schopenhauer*, care în viața lui a tot blăsfemat împotriva lui Dumnezeu, bolnav de moarte, tot strigă: *Oh Gott, oh Gott!* Medicul l-a întrebat: ce însumă aceasta dela el, care până aci nu prea știa de Dumnezeu?... La ce el a răspuns: *lasă, dle medic, dacă m'oi însușătoșă, altcum va fi! Nu s'a mai sculat, ci a murit așa.*

Noutăți.

Hymen. Dr. Emil Nestor și Silvea Seposian fac cunoscută serbarea religioasă a cununiei lor, ce va avea loc Duminică în 17 Februarie s. a. în Chișinău.

Dela Orade. Dr. Florian Duma, adv. român în Orade, în calitate sa de prezidinte al reuniunii de cântări „Hilaria”, care ea frumos succes a luat parte la expoziția din București, a avut aleasa onoare de a fi distins din partea Regelui României cu decorația „Coroana României” cl. II. cu rangul de cavalier. Gratulăm!

Trei Ierarhi. Ziua patronilor gimnaziului a fost sărbătorită cu cuvenită cinste. La sf. liturgie pontificată de canonicul G. Muntean, director preparandial, asistat de profesori-preoți, a cântat corul studenților, sub conducerea prof. I. Mureșianu. A urmat ședința festivă a societății de lectură. A dizertat stud. cl. VIII. Ioan Pop, despre Episcopul Grigorie Maior, s'a declamat încă în cinci limbi, corul și orchestra a cântat, și la sfârșit Excel. Sa Mitropolitul Victor, a adresat tinerimei câteva povești purse din adevărată inimă de părinte. Seara a fost balul îndatinat în favorul studenților bolnavi, s'au încasat peste 400 cor.

Dela societatea meseriașilor. Aseară meseriașii noștri au făcut o frumoasă manifestare de simpatie și alipire față de prezidentul lor, prof. Gavril Precup. Au ținut o ședință festivă, sub conducerea vice-prezid. Aurel Trifan, cu care prilej au desvilit portretul harnicului prezident. La sosirea prof. Precup la clubul meseriașilor, mulțimea celor adunați l-au aclamat îndelung, iar corul sub conducerea prof. Mureșianu cântă o poezie, tinărul măiestru N. Baci declamează poezia: „Omul frumos”, de A. Mureșianu, și apoi vice-prezid. A. Trifan salută pe prof. Precup în numele meseriașilor, îl asigură de recunoștință și de mulțumita lor, și apoi ca o dovadă a dragostei cu care-l încunjură îl aduce la cunoștință că au hotărât ca portretul lui să fie atârnat în casina meseriașilor. Intre accentele frumoase ale unei cântări ocazionale se desvălește portretul, lucrat în oleu de prof. Fl. C. Domșa. Dșoara Marița Cristian într'un foarte călduros cuvânt salută pe prezident în numele generației tinere, și-l roagă să le fie și pe mai departe povătuitor și conducător. Dl G. Precup, foarte mișcat și surprins de această manifestare, mulțumește și dlui A. Trifan și dșoarei M. Cristian de cuvintele ce i-au adresat, și promite să fie și pe viitor cu trup și suflet pentru înaintarea clasei de mijloc. După această frumoasă manifestare, care face multă onoare meseriașilor și răspătește vrednicile unui om de inimă, toți cei adunați s'au intrunit în otelul Coltor, la o pretinească convenire, cu care prilej s'au rostit frumoase discursuri. Dl protopop Dr. E. Dăianu, care se nimarise la această festivitate, a asigurat pe meseriași, că duce celea mai frumoase impresii despre viața meseriașilor noștri.

„Patria” institut de credit și economii în Blaj și-a ținut Sămbăta trecută adunarea generală, au fost de față 28 acționari, cari au reprezentat 633 acții cu 332 voturi. Din raportul direcțiunii asupra afacerilor anului 1906 și bilanțul aceluiaș an estragem câteva cifre mai însemnate. Depunerile spre fructificare au crescut față de trecut cu 440 mii cor. ridicându-se la cifra de 2 milioane 622 mii cor. Imprumutul hipotecar a fost de 526 mii, escomptul de 2 milioane 333 mii cor. lombardul de 317 mii, efecte proprii 222 mii, cât face capitalul social, fondul de rezervă e aproape 400 mii cor. cel special 18 mii, de pensiuine 60 mii. Rescomptul a fost pe 138 mii, o scădere însemnată față de anul trecut. Venitul curat a fost de 70440 91 cor. din aceste se dau acționarilor 15% dividendă, preste 22 mii se trec la fondul de rezervă și cor. 2972 04 pentru scopuri culturale și de binefaceri. Suma aceasta a

fost împărțită de adunarea generală în chipul următor: spitalului studenților 1500 cor. casinei 400 cor. gimnaziului din Brad 200 cor. mesei studenților acad. din Cluj 150 cor. mesei studenților din Blaj 150 cor. școlii de fetețe din Blaj 120 cor. internatului preparandial 100 cor. colectei pentru edificarea unei biserici romano-catolice în Blaj 100 cor. reuniunii meseriașilor, reuniunii învățătorilor arhid. școlii elevilor de industrie și societății „Inoc. M. Clain”, câte 50 cor. reuniunii pompierilor 52.04 cor. În direcțiune au fost realeși membrii George Bărbat, Dr. Ales. Pop și Dr. Augustin Bunea, a căror mandat expirase. Institutul nostru ocupă cu vrednicie un loc de frunte între băncile românești din patrie.

Minune. Într'un mic sat, lângă Breda în Olanda s'a petrecut o minune curioasă. În căsuța unui cantonier de cale ferată au intrat, nu se știe cum, patru gloanțe cari după ce au răzăcit de-alungul tavanelui odăiei, s'au ciocnit în cele din urmă și au explodat una câte una, producând o flacără mare. După ce s'a stins flacăra, în punctul unde se tufăliseră gloanțele a apărut un crucifix. Nevasta cantonierului, care se afla în odăie, a căzut în genunchi și a început să se roage cu căldură. La puțin timp, a venit acasă și bărbatul care, văzând crucifixul atârnat în aer, a întins mâinile să-l apuce; cum îl atinse însă obiectul sacru a căzut în bucăți; bucățile căzute pe o masă s'au reunit, recompunând crucifixul. Atunci cei doi soți alergară să cheme pe preot, care aprinse în fața crucifixului o luminare. Alta minune era că ceara luminării nu se solidifică seurgându-se pe masă, ci forma o literă de alfabet: de asemenea luminarea ardea fără să se consume. Imprăștiindu-se vestea minunii, sute de inși alergară în pelerinaj la căsuța cantonierului. Crucifixul și luminarea au devenit obiecte de admirație universală. Și toate acestea se petrec în anul 1907.

Mulțumită publică. M. On. Ioan F. Negruș profesor în Blaj și totodată directorul departământului Blaj al „Asociațiunii” a binevoit să trimită în dar, prin Spectatul Domn Eugeniu Biau, mare proprietar în loc din Constituția patriei 36 ex. 9 din Stilistica practică. 7 numere din Biblioteca Asociațiunii. 5 ex din cartea „Întru amintirea profesorului Aurel P. Bota” și 5 ex. Grădina de legumi. Toate acestea și încă vreo câteva mi lea trimis, pentru ale împărții elevilor mei și a păstra câte un exemplar în biblioteca școlară înființată deja. Deci îmi țin de datorință a aduce și pe aceasta cale mulțamițele mele și a micilor mei elevi M. On. Ioan Fekete Negruș pentru atențiunea arătată și de astădată școlii române și neamului. — Fajet 9 Faur 1907. Ioan Velicea învățător.

Bugare. După ce e timpul a ne da socoteala despre contribuțiile benevole făcute în favorul fondului de edificare a bisericii din Aiud, ne rugăm de toți aceia la cari s'ar mai afla sume cu aceasta menire, să binevoiască a ni le înmăna. Aiud în 8 Februarie 1907. Ioan Maior par.-protopop. Aureliu Pop actnar.

Adunarea generală a meseriașilor din Blaj Duminică în 10 Februarie și-a ținut Societatea meseriașilor din Blaj a patra adunare generală dela înființarea ei. Adunarea a fost foarte bine cercetată și a decurs în cea mai bună ordine. Din raportul comitetului am constat cu plăcere, că Societatea meseriașilor face spor în toate direcțiunile. Aranjază conferințe, reprezentațiuni teatrale; ajută meseriașii și ucenicii meseriași; are un local potrivit, cu bibliotecă, sală de lectură. Membrii să înmulțesc an de an. Averea societății ne prezintă cu 31 Decembrie 1906 un saldo de 1669 cor. 71 fl. În adunarea aceasta s'a ales comitetul pe un nou period de doi ani și anume: Prezident: Gavril Precup; Viceprezident: Aurel Trifan; Secretar: Augustin Gruția; Cassar: Dionisiu Trifan; Controlor: Vasile Bersan; Bibliotecar: Demetriu Turcu; Econom: Arcadie Ienășel. Iar membrii în comitet: Dr. Dănilă Szabó; Ștefan Oltean; Ilie Mircea; Vasile Barna și Nicolae Baci. Cu această ocaziune s'au înscris următorii membrii: Fundator: Dr. Alexandru Nicolescu; Pe viață: George Bărbat; Ioan Maior; Victor Muntean; Ajutători: Dr. Ambrosiu Chețian, Alexandru Ciura și Toma Simu.

Au contribuit la fondul societății meseriașilor dnii: Aron Domșa, preot în Șeica-mare, 1 cor.; Ioan Pop, preot în Uilac, 1 cor.; Dr. Alexandru Morar, avocat în Ibașfalău, 2 cor.; Dănilă Boilă, din Sănmărtin, 1 cor.; Toni Mihailaș, propr. Năsăud, 1 cor.; Ioan Fodor, prof. Blaj, 2 cor.; Dr. Elie Dăianu, protopop, Cluj, 5 cor. — Primească mulțumita comitetului.

Posta Redacțiunii.

A. M. Răspuns la articoli apăruti în alte ziare, publicăm numai atunci, când acele deneagă ospitalitatea. Trimite dacă crezi răspunsul la ziarul respectiv. Noi și-am recomanda să-i dai altă formă, și așa să-l spezezi.

M. C. Helms S. I. Mulțamite. Navem periodice, de care doriți. La revedere mai adese.

Ben. Rus. Gilău. Am dispus, ca să nu se mai spezeze foaia pentru Oficiul parohial din Gilău, căci un paroh protopop cu venit de 800 cor. și un capelan modern și tinăr, nu o pot plăti!

Emulsiunea Scott

În calitate totdeauna e aceeași, pentru că se pregătește din materii anume alese necrutându-se nici ostoneală nici apese. Emulsiunea de SCOTT se pregătește exclusiv din cel mai fin ulei de pește de Norvegia, și din cele mai bune elemente. Acestea i-se poate atribui împrejurarea, că medicii îl recomandă cu toată căldura copiilor și oamenilor slabi, având o putere nutritivă colosală. Emulsiunea de SCOTT întrece cu mult în putere uleiul comun de pește.

Marca de probă a EMULSIUNEI de SCOTT este pescariul ce poartă în spate un pește.

Cu provocarea la aceasta foaie, trimițând 70 fileri, în timbre postale, spezează gratis mostra

Dr. BUDAI EMIL,
városi gyógyszerár

(27) 12-12 BUDAPEST, IV. Váci-utca 34/50.

Prețul unei sticle 2 cor. 50 fl.

Se poate căpăta în ori care farmacie.

FISCHER & COMP. NAGYENYED Ungaria.

Cei mai frumoși pomi roditori.

80,000 arbori fructiferi.
1 milion plante pentru gard viu.
1 milion sujete (pădureji).
Arbori de promenadă, ușișe decorative
roza poame cu boabe etc

Cei mai buni altoi de vițe.

1/2 milion altoi de vițe
Vițe europene și americane
cu și fără rădăcină.
Cataloge și instrucțiuni de
cultivare gratis.

ȘCOALELE de POMI și VITE de VINE ÎMPREUNATE FISCHER & COMP. și M. AMBROSI.

Partea literară.

Dracul în școală.

Povestire populară, după Bolanden tradusă de
Augustin Paul.

(Continuare)

31

XIII. Întoarcerea lui Huber.

Milionarul Huber din Viena era iarăși în vilegiatură la Tivoli al său. Când a sosit, înainte cu câteva săptămâni, l-au revoltat stricăciunile și furturile comise în cursul iernei. Din tușișurile sale decorative, atât de admirate, cele mai multe erau ruinate și tăiate. Pe o fereastră din dos intraseră hoții și pătruseră în pivniță. Acolo au desertat toate sticlele cu vin, peste două sute la număr, ceea ce dovedește că și-au urmat operațiile timp mai îndelungat. Ei au vizitat și saloanele vilei, dar de aici n'au luat nimica, probabil, fiindcă se temeau ca nu cumva aceste obiecte să devină trădătoare. În odaia de dormit a milionarului și-au făcut toaleta pezevenchii, după cum s'a văzut din câteva semne. Într'un peptene se găseau resturi de păr roș, care arată pe vulpoinul cel roșu, stricătorul de ferestre.

Pierderea vinurilor alese nu-i supără așa de mult pe acest bogătaş, dar stricarea și nimicirea coniferelor sale atât de rare și a tușișurilor decorative, l-au infuriat grozav. El cunoștea patria rău-făcătorilor și știa, că aceia au ieșit din școala lui Knack. Temerile sale, exprimate cu opt ani în urmă față cu cavalerul ordinului francmason Dr. Lug, s'au împlinit toate. Acum nu era așa de mare supărarea lui contra băieților stricați, ca năcazul și mânia contra lojei, care avea tendința de a decristianiza școala și de a educa tinerimea fără influență religioasă. El nu mai voia acum să aparțină francmasoneriei. De aceea își scrisese dimisia și o trimise la Viena.

În privința hoților, cari au făcut efracție în beciurile sale, n'a mai făcut nici un denunț, pentru că cunoștea mizeria în care se află comuna Schwanheim cu tinerimea-i stricată și nu mai voia să înmulțască supărările.

„Țăranii din Schwanheim sunt oameni cinstiți, cari trebuie respectați,” zise domnul Huber. „Din contră tinerimea, tinerimea din Schwanheim nu face o ceapă degerată, — și eu” — zise încrețindu-și fruntea — „eu cunosc pe autorii stricăciunii!”

Scurt timp, după fapta sângeroasă a lui Specht, milionarul ședează în cabinetul său bogat mobilat și cetia un ziar francez. Lăctura îl interesează foarte mult și îi făcea o adevărată plăcere, după cum se vede din dese sale mișcări din cap, aprobătoare. Iar seriozitatea trăsăturilor sale tradă importanța subiectului.

Întrarea ficiorului din casă intrerupse pe cetitor.

„Domnul avocat Dr. Lug.”

Huber făcu din mână un semn negativ, dar înzădar. Anunțul trecuse deja pragul.

Milionarul îl primi cu o răceală mor-mântală.

„O afacere într'un proces mă duce în apropierea reședinței D-tale regești, și n'am putut neglija, să viu a te saluta,” zise jidovul; apoi cetind în fața lui Huber adaugă: „Numai

pentru câteva minute. Trăsura mă așteaptă la poartă.”

„Sunt vesel, — poftim, luați loc!” replică Huber, a cărui atitudine arată destul de clar, că vizita nu-i este binevenită, și că prin cuvintele de primire a satisfăcut numai o simplă formalitate.

„Totodată sunt obligat” continuă dr. Lug „să mă descarc de o însărcinare primită dela șeful ordinului nostru. D-voastră v'ați înaintat măestrului de scaun dimisia — probabil în urma unor întâmplări fals înțelese ori într'un moment de rea dispozițiune.”

Jidovul observator se opri aci văzând norii amenințatori pe fruntea lui Huber; și începă un alt cântec... dulce, lingușitor.

„Toți frații vor regretă adânc dimisionarea D-Voastră și o vor considera ca o pierdere ireparabilă. Amabilitatea D-voastră, tonul social fin și lipsit de tot ce s'ar putea numi artificial, inima d-voastră filantropă, — toate acestea și alte avantaje ce posedăți, făceau din D-voastră podoaba lojei noastre.

„Afară de aceasta munificența d-voastră pentru scopurile noastre, eră fără păreche. Liberalitatea d-voastră vă asigură primul loc în rândul fraților, cari promovează executarea importantelor planuri ale francmasoneriei.”

Pe când psihicul avocat vorbea așa, în același timp observă în continuu impresiunea cuvintelor sale și căută să cetească în trăsurile lui Huber. Dar fața, altă dată așa de francă a bunului om, de astădată nu mai era carte deschisă. El își ținea privirile atințite în jos și ședează nemișcat.

Acum veni jidanul la partea slabă, — el începă să-i vorbească de bancheturile piceante ale lojei.

„Dacă vă revocați dimisia, la ceea ce eu sunt însărcinat a vă ruga din partea măestrului de scaun, — atunci vă asigur, că împliniți dorința cea mai intimă a tuturor fraților. La petrecerile obicinuite după munca din loje, nimeni n'ar putea înlocui pe fratele Huber, atât de vesel în societate. Adevărat că ospetele noastre se pot lăuda cu lista cea mai bogată, — chiar luclică, că bucatele și vinurile noastre sunt cele mai alese, cu un cuvânt masa noastră poate să mulțamească pe cel mai gurmand membru, dar este cunoscut, că mâncările cele mai piceante își primesc aroma și farmecul lor prin amabilitatea și umorul ce domnește între comeseni.”

„D-voastră ați fi un dibaciu apărător al francmasoneriei, dacă n'ați fi așa de neprevăzător de a mă caracteriza pe mine drept un gurmand tâmpit”, răspuse în ton de indignare milionarul. „Întâiu mă lingușiți vorbind de credința și iubirea fraților pentru neînsemnata mea persoană, pe când eu cunosc foarte bine aceste sentimente frățești, ele nu se adresează persoanei mele, ci banilor mei. Fără îndoială pentru loja „Aurora” trebuie să fie un lucru fatal, dacă în viitor nu va mai curge aurul milionarului Huber. — Apoi văd că-mi ghidiliți palatul gurei cu bunătățile mesei dela loje cu scop ca să atrageți pe gurmandul. Regret din suflet, că aveți despre mine o părere atât de proastă. Eu am intrat în francmasonerie, fiindcă o consideram de o societate inofensivă și fiindcă căutam petrecere socială. Mă despart de loje, fiindcă m'am convins de activitatea ei per-

versă și de scopurile ei periculoase. Ochii mi s'au deschis și — m'am întors. Devenit mai înțelept prin experiență, astăzi sunt un creștin mai bun, decât înainte... Da, m'am întors cu desăvârșire!”

Dr. Lug ascultă cu indiferentism și fără a părea ofenzat prin dojana ce a primit, păstrând atitudinea unui om, care primește ori ce asupra sa și-și urmărește scopul cu calcul rece. O singură observație părea, că-l supără. Pe aceasta o relevă, ca să-și lege de ea ulterioarele încercări.

„Activitate perversă, — scopuri periculoase!” repetă revoltat. „Dle Huber, eu nu vă înțeleg!”

„Adecă, nu vrefi să mă înțelegeți!” îl intrerupse Huber. „Doar știți ce nenorocire a adus școala d-voastră neconfesională în Schwanheim. D-voastră ați afirmat atunci, că școala fără instrucție religioasă lucrează în spiritul francmasoneriei și că este un rezultat al activității francmasonice. D-voastră, grad superior, trebuie să o știți aceasta. Eu am protestat în potrița școalei francmasonice, am prorocit nenorocirea și sălbătăcirea tineretului, dacă nu va mai cooperă influința religiunii la educația lui, dacă frica lui Dumnezeu nu va mai ține în frâu înclinațiunile rele. Și n'am fost profet mincinos, Tineretul din Schwanheim, altă dată moral și cu purtare exemplară a devenit în școala D-voastră o bandă de tâlhari, pungăși, asasini și sinucigași. Pentru acestea este responsabil spiritul francmason și cu deosebire d-voastră.”

Milionarul deveni din ce în ce mai iritat și jidovul mai uimit.

„Eu să fiu responsabil?” repetă el cu mirare.

„Da, D-voastră!” strigă Huber cu un glas de stentor „D-voastră ați înlăturat prin influința D-voastră pe bătrânul și harnicul învățător și ați introdus pe perversul, ticălosul și infumuratul Knack, pe acest demoralizator al tinerimei și apostol al francmasoneriei. Nu — cu o societate care se laudă cu libertatea, cultura, umanitatea, în realitate însă educă niște mișei în școalele sale și prin aceasta subminează ordinea de stat și creștinismul, — cu o asemenea societate nu vreau să am nimic comun. Dimisiunea mea este irevocabilă.” Impetuozitatea și limbajul rezolut al lui Huber nu descurajă de loc pe avocat. Cu tenacitatea jidovului se ținea morțiș de încercarea de a readuce la loje pe bogatul și darnicul bărbat.

„Permiteți-mi vă rog, o obiecțiune!” începă el din nou după o scurtă pauză. „Eu nu susțin pedagogia greșită alui Knack, din contră o condamn. Efectele rele însă nu rezultă din sistemul liberal și civilizator al școalei neconfesionale ci din incapacitatea lui Knack.”

„Care n'a făcut alta decât a instruit și educat cu o consecință de fier în spiritul școalei moderne,” întregi Huber.

„Te rog să nu te lași a fi influențat de idei preconceptuate!” răspuse Dr. Lug. „Adevărată cultură te face liber și civilizată, — aceasta este o axiomă care nu se poate răsturna. Și problema școalei moderne este tocmai răspândirea adevăratei culturi.”

„Iar eu îți declar, că experimentele din Schwanheim îți răstoarnă cu desăvârșire axioma! Cultură, — Cultură, — un non sens!“ exclamă infuriat Dl Huber. „Un om cinstit, care nu știe ceti și scrie, îmi este mai preferabil, decât zece mii de pungăși învățați. Știu, că pedagogia modernă se încapăținează în aceea, de a înzestră tinerimea cu cea mai înaltă cultură. Voi îndopați pe copiii țărănilor cu savantlăc, istorie universală, științe naturale, chimie, — și astfel prăsiți niște capete infumurate, cari se cred învățate, fiindcă în școală au mirosit ceva din știință. Dar tocmai asta o voiți voi, — capete infumurate, cari să numai fie așa de tâmpite, să creadă ca adevărate misterele credinței religioase; pe când adevăratul înțelept crede cu modestie, ceace nu poate cerceta. Adevăratul înțelept zice: Orice știință omenească se mijlocește prin cele cinci simțuri. Ceace întrece marginile celor cinci simțuri, nu putem să știm. Dacă în loc de cinci simțuri am avea noi o sută de simțuri, atunci am putea să știm de o sută de ori mai mult. Ar fi un lucru fără rost a afirma, că în univers nu mai există nimica afară de aceea, ce percipiem prin cele cinci simțuri. Ca să putem percipia și ști ceace există și se petrece în jurul nostru și deasupra noastră, ar fi necesare poate un milion de simțuri. De aceea credința în adevărurile necuprinse religioase este rațională, iar necredința este sâmnul unui cap mărginit. — Vânătoarea voastră arogantă după cultură ni-ar storcea numai un zimbet compătimitor, dacă ea n'ar produce cele mai înfiorătoare pustiri, mai ales în școlile superioare. Acolo îndopați voi tinerele capete cu materii de prisos, cari rămân nemistuite și ale căror aburi enervează creierul, întunecă intelectul, incurcă lumea și produc în fine niște clowni trufași, cari știu să flecărească multe, dar nu știu să producă nimica serios. De aceea este epoca noastră așa de săracă în oameni mari, talente fructifere, — multă pleavă goală și grân puțin, — vânt mult și nori fără apă, dar cerul nu dă ploaie ca să răcorească omenirea sătoasă. Mânia voastră școlară înădușe talentele, împedecă dezvoltarea lor naturală și independența, le face să derailize prin surmenagiu. Dar aceasta este ceace voiți voi, — oameni deșerti, cari știu multe și cari își dau capetele pe ceafă pretinzând în mândria lor, că sunt mai deștepti, decât să se încovoie cu umilită în fața misterele credinței. Știința te face liber și moral, ziceți voi — sub libertate înțelegeți însă rebeliunea contra autorității religioase, necredința. Și ce morală iesă din școlile voastre neconfesionale, se vede din deplorablele evenimente zilnice, se vede mai ales din întâmplările din comuna Schwanheim. Ce ne mai trebuie noauă fraze infrumsătoare, când faptele dovedesc contrarul? Este clar, ca lumina soarelui: Școala voastră modernă de-anjează capetele și otrăvește inimile.“

Pe când milionarul indignat își varsă mania asupra autorilor nenorocirei, Dr. Lug nu și-a pierdut nici un moment atitudinea liniștită, fiindcă i-se părea necesară pentru ajungerea scopului său. Departe de a se fi simțit ofenzat prin gravele imputări, din

contră... pe buzele sale se ivi un zimbet amical. —

„Indignarea d-voastră asupra elevilor păcătoși ai unui învățator incapabil, vă dă cel mai frumos testimoniu despre nobilul d-voastră caracter,“ lingușia el. „Cu toate atacurile, ce le-ați îndreptat d-voastră în po-triva științii și culturii, eu am convingerea neștrămutată că d-voastră nu sunteți amicul ignoranței și al brutalității, ci amicul științii și al culturii.“

„Nu cumva ai vrea să afirmi, că cineva poate să respecte și să fie amicul acelei științe și culturii, care rezultă din disprețuirea legilor moralei creștine?“

„D-nule Huber, cu aceste cuvinte a-ți deschis un teren foarte larg de discuțiune, pe care eu nu vreau să pășesc. Îmi permit însă observația, că pedagogia școlii neconfesionale este în concordanță cu statul modern. Școala este a statului, statul este fără confesiune, prin urmare și școala trebuie să fie neconfesională, iar religiunea rămâne o afacere privată.“

(Va urmă.)

Bibliografie.

A apărut:

„Păstorul Sufletesco“, periodic de predici. Anul II. Nr. 2. cu următorul cuprins: Partea I.: Dumineca XIV. dela Luca, de Avr. Dragoș, preot. — Dumineca lui Zacheu, de Iacob Marga, preot. — Sărbătoarea: Trei Sfinți, de Vasile Pop, preot. — Întâmpinarea Domnului, de George Maior, paroh. — Dumineca XVII. a Canaanenii, de Simeon Zehan, preot. — Dumineca Vameșului și a Farizeului, de Georgiu Hubic, preot. — A celui dintru sfinți părintelui nostru Anastazie Sinaitul (urmăre). — Preotul legii nouă, trad. de Arion M. Popa, protopop, (urmăre). — Partea II.: Oratoria sacră, (urmăre) de Arion M. Popa, protopop. — Liturgica, sau tâlcuirea ritului bisericii răsăriteze române, de Laur. Sima, preot, (urmăre). — Celebrarea sf. liturgii, de Sever Frățilă, preot. — Cronica. — Posta redacțiunii. — Partea III.: Publicațiuni. —

Posta Administrațiunii.

Am primit și cuităm abonamentul dela:

Tătărlăuș pe 1906. *Oarda-de-sus* pe 1901 până în 1902 trei pătrare. Binevoește a-ne trimite și restul pe 1902, apoi pe 1903, 1904, 1905 și 1906, căci noi am urmat *destul de cinstit* și DV. totuși ați lăsat să se îngrămădească restanța. Acum trebuie achitată datoria, căci și noi avem lipse foarte mari. *Grinderistur* pe timpul din 1-ma Aprilie 1905, până în 1. Aprilie 1906. *Dămb* pe 1906 (nu pe 1907). *Gyimesfăget* pe 1907. *A Max. Mariapócs* pe 1907 sem. 1. Adresa se va schimba *Densus* pe 1907 sem. 1. *Valioara* pe 1906. *Capolnoc-Monostor* pe 1904. *Csehi* pe 1906. *Lazna-mare* pe 1906. *Mărgineni* pe 1906. *Pintic* (p. Teke) pe 1906. *T. B. M.-Sziget* pe 1906 sem. 2. *Măhaci* pe 1906 (nu pe 1907). *M. C. Abrud* pe 1906 sem. 1. *Benic* pe 1905 și 1906. *Hocsig* pe timpul din 1/IV 1906 până în 1/IV 1907. *E. P. Stărciu* pe 1906. *Zgribesti* pe 1905, 1906 și 1907. *Idănești* pe 1906. *Sântioana* (p. M. Sajó) pe 1906. Fonia a fost abonată din 1900, și plătirile până în prezent s'au făcut regulat. Mulțumim! *Sângeorgiu-de-câmpie* pe 1906. *Dr. L. P. Abrud* pe 1907. *Șinca vechie* pe 1906. *V. M. Gherla* pe Mai—Decembrie 1906. *Dr. L. Orade* pe 1907. *Vagad* pe 1906. *Bogata română* (p. Deés) pe 1907 pătr. prim. *Cerghizel* pe 1906. *Ciunga* pe 1902. *Căpitan* pe 1899. În restanță mai sunt anii 1900—1906. *Ghegia* pe 1903. În restanță sunt 1904—1906. *Cicud B.* pe 1906. *Siria* pe 1906. *Chiuseșd* pe 1901. În restanță mai sunt anii 1902—1906. *Almoșd* pe timpul din 1/X 1906 până în 1/X 1907. *Cecărlău* pe Oct.—Dec. 1906. *Ufaldu* (p. Teke) pe 1906. *Copand* pe 1907 sem. 1-im. *Visag* pe 1904. În restanță sunt anii 1905 și 1906. *Valcașungă* pe 1906. *Clopodia* pe 1903 și 1904. *Iva-mare* pe 1907.

Réztelek pe 1907 sem. 1. *Parfa* pe timpul din 1/VII 1906 până în 1/VII 1907. *Vetés* pe 1906. *Josib* pe 1906 sem. 2. și 1907 sem. 1. *Héjő* pe anii 1908—1906. Posta am dispus să se schimbe. *Tékés* (Groși) pe 1906. *Boufarul-de-jos* pe 1907. *Lupeni* pe 1907. *II. Episc. Lugoș* pe 1907. *P. P. Lugoș* pe 1907 sem. 1. *Szintye* pe 1906. În restanță mai este anul 1906. *Oarța-de-jos* pe 1907. *Gyó-Alfalu* pe 1907 sem. 1. *G. P. Zombor* pe 1907 sem. 1. Taxa să se trimită la cassarul Ioan Fodor, prof. gimn. *Dr. Cs. Ibașfalau* pe 1907 pătr. prim. *Ighiu* pe 1905. *Reghinul-săseș* pe 1907 întreg. *I. H. Gherla* pe 1907 sem. 1. *Csegöld* pe 1905. *I. I. Gherla* pe 1907 sem. 1. *Samsud* pe timpul din 1/VI 1902 până în 1/IV 1905. *Feldru* pe 1907. *Dir. gimn. Beus* pe 1904. *V. M. Orade* pe 1907 sem. 1. *Csukice* pe 1907. *Capnicbaia* pe 1907 sem. 1. *Dubricsony* pe timpul din 1/X 1906 până în 1/IV 1907. *Ocișta* pe 1905 și 1906. *Tohanul-vechii* pe 1907. *Tetiș* (Oláh kekes) pe 1907 sem. 1-im. Comanda s'a străpus spre efectuare. *Mihalf* pe 1906 și 1907. *Săcalul-de-câmpie* pe 1906. *M. Ludoș* pe 1907 sem. 1. *Logig* pe 1895—1905. *Hațeg* pe 1907. *Timișoara* pe 1907 sem. 1-im. *Muntele-băișoarei* pe 1897 sem. 2. și 1898 sem. 1-im. *Csândos* pe 1907 pătratul prim. *I. H. Odorheiu* pe 1/X 1906 până în 1/IV 1907. *Dezmir* pe 1907 sem. 1. *Șeulia-de-câmpie* pe 1907. *Ortălec* pe 1906 sem. 2-le.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție respnz.: Augustin Gruția.

!Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori care econom a întrebuință acest prav de îngrășare, căci prin acesta să urcă valoarea — adică prețul viteilor, porcilor și a cailor. — Prețul este 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. — Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă — sau foarte puțin. — Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele și porcii toamna și iarna întreagă, până la deplina dezvoltare a primăverii, suferă mai mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți porcii și vitele în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-se ridică prețul, chiar pierd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fileri.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueruri. Cine vooeste a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru prepararea unei litre 40 fil., tot atâta și pentru rachiu de prune, drojdii, slobovitz, bucate, și altele.

Thea foarte ieftină și bună, 1 pachet 20 fileri, iar 1 kilogram 6 și 8 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kgr. 1 cor. 20 fil.

Contra bătăturilor — ochi de găină la picioare — mijloc excelent și sigur. — Prețul 70 fileri.

Contra mânilor și a picioarelor înghețate. Prețul 70 fileri.

CORNEL DEMETER, apotecar

8) 1-1 Szászváros, Piața școlii 41.

A apărut!

„CALENDARIUL UNIREI“ pe 1907.

Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

A apărut!

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

la Timișoara-Fabrică

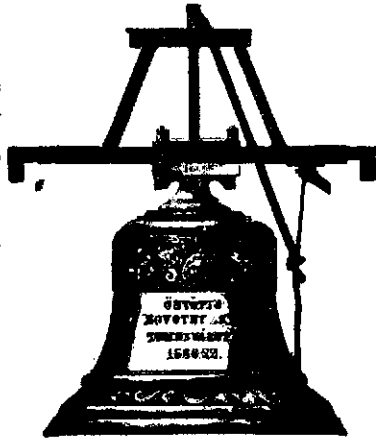
(8) 37-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
telor stricate, mai departe spre facerea de
clopote întregi armonioasă, pe lângă ge-
ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
justări de fer bătut, construite spre a le in-
toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o latură prin
aceea ce sunt mântuite de erepare. — Cu
deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de mult
ori premiate, cari sunt provăzute
în partea superioară — ca violina —
cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai
limpede, mai plăcut și cu vibrarea
mai voluminoasă, decât cele de sis-
tem vechiu, așa, că un clopot pa-
tent de 327 kg. este egal în to-
nul unui clopot de 461 kg. făcut
după sistemul vechiu. Mai departe
se recomandă spre facerea scaune-
lor de fer bătut, de sine stătă-
toare, — spre preajustarea clo-
potelor vechi cu ajustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu

(7) 37-52

→ întemeiată la anul 1868 ←

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),
asigurază în cele mai avantajoase condiții:

• contra pericolului de incendiu și exploziune. •
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, întrețurări și alte produse
economice etc.

• • asupra vieții omului • •

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
morții și cu termen fix. asigurări de copii, de
zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
capitalului.

Valori asigurate contra in-
cendului:

90,981.088 coroane.

capitale asigurate asupra
vieții:

9.125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 e. petru ca-
pitale asigurate pe viață 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etajia
I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița
și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele
mai mari.

Să caută:

2 învățăcei

din casă bună, isteți, cu purtare mor-
ală bună. Să aibă școala confe-
șională.

În atelierul de croitorie alui

Dionisie Trifan

(2) 5-? Blaj—Balăksfalva.

Comunicarea trenurilor

prin gara Kükülöszög—Blaj.

— Valabilă dela 1 Octomvrie n. 1906. —

cătră	g a r a	dela
	Teiuș—Tövis	
12:48	tren de persoane	1:02
7:35	tren accelerat	12:22
7:02	tren mixt (numai Joia)	4:05
2:52	tren accelerat	2:18
1:20	tren de persoane	9:05
	Copșa—Kis-Kapus	
1:07	tren de persoane	12:43
2:23	tren accelerat	3:34
4:09	tren mixt (numai Joia)	6:53
2:14	tren de persoane	2:15
9:06	tren accelerat	2:51
	Parajd	
3:02	tren mixt	8:44
2:43	tren mixt	6:48
9:11	tren de persoane (Luni, Mercuri, Sâmbătă)	12:38

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine
rugăciuni către Preasf. Năs-
cătoare de Dumnezeu leg. 24 fl.

FLORICELE DE CÂMP,

schite ușoare. De A. C. DOMȘA

Prețul 1 coroană.

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj. 2

Bucata 6 fileri. — Suta 5
cor. franco.

T u s ă !

Cine nu să îngrijește de
tusă păcătuște contra sa.

**Caramelle
de piept
ale lui Kaiser**

cu 3 brazi

probate de medici și reco-
mandate contra tusei, ră-
cele, guturaiului. 4512
recunoștințe dovedesc efec-
tul minunat al acestei me-
dicini. — Un pachet costă
20 și 40 fl. și să pot afla
la farmacia Carol Schiessl
— Blaj. (18) 26-82

A apărut:

LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“

crudo . . . . . 6 cor.

legat . . . . . 9 ”

Pe hârtie velină consistentă:

crudo . . . . . 5 cor.

legat . . . . . 8 ”

BIBLIOTECA UNIREI. *)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de
Levis Wallace, 2 v. 2.90
2. M. Eminescu. Studiū critic 90
3. Câte-va momente din ince-
puturile bisericii rom. de
C. Auner 20
4. Nume de familie la românii
din Ungaria, de A. Viciū 12
5. Din viața lui I. Micul de
M. Străjan 16
6. Albertina. Povestire de
Dr. V. Bojor. 30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite
p. I. II. 340
8. Cele doue fețe ale lumii de
Nicu 30
9. Ziua Deșteptării de Aurel
Fodor 16
10. Cele două conștiințe, pieză
teatrală în 5 acte, trad. de
Simion Zehan 40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10
Nrii, îi primeac cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor.